

Hervormingsdaglezing 2021

Zaterdag 30 oktober 2021, 15.00-17.00 uur
Lutherse gemeente Rotterdam

met of voor elkaar aan het werk van vakbond en diaconaat tot wereldwijd

voorbeelden uit lutherse netwerken; drie historische en een moderne

Welkom bij deze Hervormingsdaglezing (ooit begonnen als Lutherse Zomerschool) van de Lutherse Gemeente Rotterdam. Deze wordt georganiseerd voor de Ringen Bovenmaas en IJsselmonde (samenwerkingsverbanden van gemeenten van de voormalige PKN classis Rotterdam I en II) en:

Deze oktobermaand is in Nederland ook de maand van de geschiedenis. In 2021 is het thema:

Aan het werk

En het is inmiddels 501 jaar geleden dat van Luthers hand een werkje verscheen: *Von den Guten Wercken*.

Dit zijn mooie gegevens om bij deze Hervormings-daglezing bewust van te zijn als we het hebben over kerkelijk geïnspireerd werk (in de breedste zin van het woord).

Momenteel zijn diverse projecten gaande waarin studie gedaan wordt naar diverse lutheranen. Zij bleken werkzaam namens hun familie, in hun lutherse netwerk of voor de plaatselijke diaconie.

Bij deze (zelf-)aanmoediging **Aan het werk** worden bij wijze van voorbeelden drie personen uit de Nederlandse lutherse geschiedenis toegelicht.

Om niet alleen historische voorbeelden te geven, is er ook een bijdrage namens het Luthers genootschap met een hedendaags voorbeeld; een project in Suriname.

Na afloop is er mogelijkheid elkaar te ontmoeten onder het orgelbalkon; er is appeltaart!

Opening

Muziek Lutherlied: *Wär Gott nicht mit uns diese Zeit*,

Tekst: Martin Luther

Muziek: Johann Walter

*Wär Gott nicht mit uns diese Zeit,
so soll Israel sagen,
wär Gott nicht mit uns diese Zeit,
wir hätten müssen verzagen,
die so ein armes Häuflein sind,
veracht' von so viel Menschenkind,
die an uns setzen alle.*

*Als God niet met ons was geweest in deze tijd,
zo moet Israël spreken:*

*Als God niet met ons was geweest in deze tijd,
dan hadden wij de moed verloren,
wij die zo'n armzalig troepje zijn,
veracht door zoveel mensen
die ons allemaal bedreigen.*

Welkomstwoord

Luther en werk en zijn *Von den Guten Werken*

Een lutherse familie met een drive voor arbeiders- en kerkenwerk

door drs. Marieke Spliethoff

Marieke Spliethoff (kunsthistorica en voormalig conservator Paleis Het Loo) schrijft in familieverband een kroniek over de Familie Spliethoff. Al meer dan 200 jaar zijn zij betrokken lutheranen, met ook een maatschappelijk netwerk.

Lutherse vakbondsmannen aan het werk!

door drs. Peter Paul Kleinlooh

Peter Paul Kleinlooh is historicus en nazaat van de lutherse architect Carel Bögeholtz. Hij doet onderzoek naar Amsterdamse lutherse families tussen 1860 en 1914 op basis van nieuw bronnenmateriaal.

In deze lezing geeft hij inzicht in hoe lutheranen deelnamen aan vakorganisaties aan het einde van de 19e eeuw en hoe een aantal van hen een eigen lutherse vakbond oprichtte.

muziek Lutherlied: *Wär Gott nicht mit uns*

Tekst: Martin Luther

Melodie: Seth Calvisius

Tweede couplet

*Auf uns ist so zornig ihrn Sinn,
Wo Gott hätt das zugeben,
Verschlungen hätten sie uns hin
Mit ganzem Leib und Leben,
Wir wärn als die ein FLut ersäuft
Und über die groß Wasser läuft
Und mit Gewalt verschwemmet.*

Diaconaal werk geëerd met een lutherse collage

door dr. Martin van Wijngaarden

Martin van Wijngaarden is predikant van de Lutherse Gemeente Rotterdam en als onderzoeker *Luthers erfgoed* verbonden aan het

‘Amsterdam Centre for the History and Heritage of Protestantism’ (VU). Hij bespreekt een huldeblijk aan een diaken die een goede netwerker bleek.

**uriname en
tie-**

et Nederlands
vendinge Zending. De
uidig Luthers werk.

Korte dagsluiting

EEN KORTE STILTE

OPENINGSVERS

I:
Heer, o-pen mijn lippen.

II (allen):
Mijn mond zal zingen van uw eer.

I:
God, kom mij te hulp.

II (allen):
Heer, haast U mij te helpen.

LOFPRIJZING

allen:
Eer aan de Vader en de Zoon en de hei-li-ge Geest

zoals het was in het begin en nu en altijd

en in de eeuwen der eeu-wen. Amen.

*
Hal-le - lu - ja.

GEBED

God, Gij die het licht geschapen hebt
en de duisternis hebt overwonnen;
wij danken U
dat Gij ons deze dag genadig hebt bewaard.
Wij vragen U:
reken ons niet aan wat wij verkeerd deden;
keer ons om naar U toe
en laat ons niet vallen uit uw handen.
a Amen.

LEZING

Psalm 121

AVONDLIED (UIT DE SCANDINAVISCH LUTHERSE TRADITIE)

COUPLET 1 WORDT EENMAAL VOORGEZONGEN

ALLEN

1 De zon daalt in de zee.
De duis-ter - nis valt in.
Ik loof de goe - de God.
Hij geeft mij dag en nacht:
mijn taak bij dag, mijn droom bij nacht.

*Laat dagen in de nacht,
waar wanhoop heerst en dood,
geloof en hoop op U:
U hebt uw schepping lief,
U hebt uw schepping innig lief.*

*Kom, nacht en troost ons zacht.
Kom God, genees ons hart.
Kom leg uw hand op ons
en heel zo elke wond.
Heel, Vader, ook de diepste wond.*

GEBEDEN

Onze Vader

**Onze Vader, die in de hemelen zijt, uw naam worde
geheiligd, uw rijk kome, uw wil geschiede, gelijk in
de hemel alzo ook op aarde, geef ons heden ons
dagelijks brood, en vergeef ons onze schulden, gelijk
ook wij vergeven onze schuldenaren, en leid ons niet
in verzoeking, maar verlos ons van het kwade, want
u is het rijk en de kracht en de heerlijkheid in
eeuwigheid. Amen.**

Stil gebed

Voorbede:

- v Laten wij bidden voor de Kerk:
- a **geef haar moed en geloof
om op uw Woord te vertrouwen**

en uit uw liefde te leven.

v Laten wij bidden voor de vrede:

**a geef wijsheid en zachtmoedigheid
aan ons en aan hen, die ons regeren.**

v Laten wij bidden voor de bedroefden:

a troost hen, Heer, en sta hen bij.

v Laten wij bidden voor de zieken:

a omgeef hen, Heer, met uw nabijheid.

Avondgebed

v Wij bidden U, Heer,
wees genadig bij ons
in dit huis.

Laat ons onder uw bescherming
mogen rusten.

Neem weg onze onrust en vermoeidheid,
opdat wij U op de nieuwe dag
opnieuw mogen prijzen.

a Amen.

ZEGENBEDE

v God, de almachtige, de Vader, de Zoon
en de heilige Geest
zegene en behoede ons.

a Amen.

MUZIEK ALS AFSLUITING:

Koraal uit de Bach-cantate bij het Lutherlied:
Wär Gott nicht mit uns diese Zeit, (BWV14)

Derde couplet

*Gott Lob und Dank, der nicht zugab,
daß ihr Schlund uns möcht fangen.
Wie ein Vogel des Stricks kömmt ab,
ist unsre Seel entgangen:
Strick ist entzwei, und wir sind frei;
des Herren Name steht uns bei,
des Gottes Himmels und Erden.
God zij lof en dank dat hij niet toeliet
dat hun muil ons zou vangen.
Zoals een vogel aan de strik ontsnapt,
zo is onze ziel ontkomen:
de strik is gescheurd, en wij zijn vrij,
de naam van de Heer staat ons bij,
van de God van hemel en aarde.*

Dank aan

*de genoemde inleiders
de voorganger in de vesper*

Ds. Ilse Hogeweg
(lid werkgemeenschap en
Classisafgevaardigde)

voor de muziek

Lisa Hinfelaar
(sopraan)

Niels Jan van der Hoek
(orgel)

voor de opnamen

Jan Dirk Schouten